Ч. 243 (11.494). Львів, вівторок 30. жовтня 1928. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ромунський підступ.

Львів, 29. жовтня 1928.

На черзі ромунської внутрішньої політики між іншим найшлася справа тзв. національних меншостей. В престольній промові члена регенції кн. Николая, виголошеній при відкритті ромунського парляменту 15. ц. м., зустрічаємо й такий уступ:

„У вищому інтересі держави будемо намагатися вести **політику взаїмности супроти меншостей.** Ми даємо всі права меншостям (?!), але вимагаємо від них, щоби вони, як льояльні горожани, виповнили свої обовязки. Коли це станеться, тоді не буде ніякої ріжниці між ромуном і не-ромуном. Тому нехай меншости мають повне довіря до нас, а наше поведення з ними буде зовсім ліберальне".

Зайвим було би вдаватися в аналізу „політики взаїмности", бож загально відомо, що тзв. меншости в Ромунії є аж занадто льояльні, а ромунський режім у відношенні до тзв. меншостей є аж занадто дикий і варварський. Неромунські народи є наскрізь обезправнені. Крім того в практиці тзв. національні меншости поділено на дві групи: на „дійсні" національні меншости (мадяри, німці, жиди) і на „зіславянщених ромунів". Іншими словами: по одній стороні находяться ті національні меншости, за яких плечима стоять національні держави, а по другій стороні ті, які є полишені на власну долю. До цих останніх належать українці. Їх не признають ромуни нібито тому, що вони не є українцями, тільки зукраїнізованими ромунами. Завданням ромунської політики є повернути цих „блудних синів" на лоно матері-Ромунії. З тією метою до коріння знищено все українське: українське шкільництво, українські культурні й економічні організації, викинено українську мову з публичного життя, поведено кольонізаційно-ромунізаторську політику на українських областях, заведено винятковий стан у Бесарабії й на Буковині, здавлено пресу, словом: поведено ромунізацію у всіх ділянках суспільного життя, приноровивши найважчий поліцейсько-провокаційний режім.

Однак дотеперішня ромунізаційна акція не дала сподіваних успіхів внаслідок пасивного опору ромунізованих. Навпаки, ромунські кольоністи почали топитися в українському селянському морі. До тогож національна проблема в Ромунії почала прибирати стан хронічної недуги і викликати не лише протести в сусідніх державах, яких земляки найшлися під ромунським чоботом, але й невдоволення міжнародніх чинників, з яких поглядом довелось ромунським державцям зустрітися при нагоді заходів у справі закордонної позички. Постійний внутрішній фермент у Ромунії, викликаний боротьбою партій, династичною колотнечею та варварським денаціоналізаційним режімом, не сприяє притягненню закордонного капіталу.

Це й було причиною, що ромунські державні кола почали думати над паліятивами в національній квестії. Рівночасно із заходами в справі закордонної позички покликано до життя — аналогічно до польського комітету знавців у справах нац. меншостей й східних воєвідств — міністерську комісію в справі вироблення статуту для національних меншостей. В ері грабщини польська політика покликувалася на ромунську політику в національній квестії, а тепер навпаки: ромунська політика починає наслідувати польську, роблячи дрібні, несесенціональні уступки неромунським народам. Так, як досі стоять справи, ромунські чинники бажають заспокоїти „меншости" в двох ділянках: в ділянці народнього шкільництва та в мовній ділянці, допускаючи неромунські мови до судівництва, очевидно — як мови порозуміння без національних управнень.

Праці тієї міністерської комісії черепашним кроком поступають вперед. Та все-таки ромунські чинники стараються викликати враження, що вони щось роблять в справі „заспокоєння меншостей". Згадка про паліятивне вирішення національної проблеми „на основі взаїмности" найшлася в престольній промові. Одночасно перед мадярсько-семигородськими послами заявив мін. Дука, що небавом наново почнуться засідання міністерської комісії в справі статуту для національних меншостей. Для висловлення своїх поглядів у тій справі будуть покликані також заступники нац. меншостей. Уряд сподіється, що вкінці вдасться поладнати нац. питання та що з цеї розвязки будуть вдоволені всі **партії** (!!).

Однак і тут не обійшлося без нікчемного підступу у відношенні до українців. Цікаво, що раптом ромунські адміністраційні чинники зробилися „українофільськими". Претори (повітові адмін. начальники) скликують нотарів (громадських начальників) або громадських секретарів, наказуючи їм негайно скликати засідання громадських рад і перевести ухвали з домаганням **двох годин в тиждень науки української мови в народніх школах.** Годиться зазначити, що вже тепер є дозволене двогодинне навчання української мови в народніх школах на українській Буковині. Інша річ, що учителі-ромуни не вчать навіть двох годин, в найкращому випадку навчаючи на тих годинах ромунської історії по українськи.

Наказ преторів і поспіх, з яким урядово наказано винести бажані урядові ухвали, доказують, що при допомозі українських громадських рад ромунські державці бажають виключити українське населення зпід охорони закону про нац. меншости, а головно не допустити до реституції українського шкільництва. Мовляв, коли самі українці через громадські ради домагаються тільки двох годин української мови, то по-що їм привертати українську школу?

Однак населення підсвідомо відчуває, що тут щось не в порядку. Але не маючи ніяких вказівок від провідних українських чинників, розщіплюється і губиться в своїх домаганнях. Істнуюча на Буковині українська преса пускає всякі татарські вісти, а не вияснить, як поводитись супроти урядового натиску і чого домагатися. Наслідок того такий, що одні громадські ради йдуть за побажаннями преторів й ухвалюють домагання 2 годин української мови в своїй школі, другі — 4 годин, треті 6 годин, четверті — 8 годин, пяті стільки годин, що й ромунської, шесті — української викладової мови по половині з ромунською викладовою мовою, семі — української викладової мови, а ромунської як предмету, вкінці девяті вимагають повороту до передвоєнного стану.

Недостача вказівок і проводу на Буковині (про Бесарабію взагалі не маємо ніяких відомостей в буковинсько-українській пресі!) спричинює повне замішання в громадах. Аж в останньому часі черновецький „Час" почав несміливо пропагувати домагання української мови навчання в народніх школах, все-таки більшу увагу присвячуючи татарським вістям про „бунт у червоній армії", всякі повстанчі фантазії і т. і.

Ще в останній хвилі треба зробити все можливе, щоби українські громади на Буковині і в Бесарабії винесли збірне домагання української школи та тим чином у ніщо повернули нікчемний підступ ромунської влади, яка намагається виключити українське населення зпід охорони майбутнього статуту для національних меншостей. Непростимим національних гріхом було би, колиб здезорієнтовані громади пішли в більшости на урядовому володі і тим чином дали тій владі аргумент перед світом, що саме українське населення заявляється за ромунською школою з додатком двогодинної науки в тиждень української мови. Наші земляки під Ромунією повинні напружити всі сили за українською школою не лише з погляду національного, але й обективно культурного, щоби вирвати наше населення з кліщів анальфабетизму. Таж навіть зїзд ромунських учителів у Галаці ствердив, що ромунська школа на Буковині і в Бесарабії дала досі 90 відс. анальфабетів між дітьми.

Торг і політика.

Знову перерва в польсько-німецьких торговельних переговорах.

I.

Варшава, 26. жовтня 1928.

Торговельні взаємини між Польщею і Німеччиною належать до найбільш характеристичних для післявоєнного часу аномалій. Пізнання тих взаємин і всіх економічних явищ, які з ними звязані, є необхідне для пізнання вартости останнього мира. Тимпаче воно обовязкове для пізнання внутрішньо-господарської структури Польщі і її всієї економічної політики.

Одною із додаткових постанов версайського мира було встановлення місячного контингенту 500 тисяч тон вугілля, імпортованого з Польщі до Німеччини. (Це свого роду „репараційний" примус Німеччини щодо Польщі). Коли термін цеї „економічної санкції" вигас, Польща настоювала на дальшому збереженні згаданої висоти вугільного контингенту в торговельному обороті з Німеччиною. Німеччина, яка сама зараховує вугілля до найбогатших своїх галузей промислової продукції, вимоту таку відкинула. Тоді й розпочалася між ними дослідами т. зв. митна війна. Це було в червні 1925 року.

Безумовно, що тоді входило в гру по обох сторонах чимало моментів суто політичного характеру та всякі комбінації економічного „перехитрення" противника. Одначе факт безпосереднього сусідства обох держав, факт ріжного господарського характеру обох держав, вкінці факт величезної експанзивности німецького промислу примушував обі держави раз-у-раз шукати порозуміння. Шість тижнів тому навязано у Варшаві торговельні переговори — вже пятий раз. І після шістьох тижнів знову їх перервано, дійшовши до мертвої точки.

Поки займемося цією останньою стадією переговорів, яка стільки шуму в світі викликала, пригляньмося ще вислідам згаданої польсько-німецької „митної війни". Отож фактом є, що ні одній стороні не вдалося завдати нею противній стороні надто дошкульних втрат; навпаки обі сторони витягли з цеї війни деякі користи. А саме: обі сторони старалися заступити імпорт потрібного краму розбудовою та збільшенням відповідної власної продукції, а зупинений експорт скермувати на інші базарі збуту. І признати треба, що це обом сторонам у великій мірі вдалося. І так аж чотири галузи польської промисловости завдячують виключно торговельній війні з Німеччиною (митним барерам, звдвигненим проти німецького імпорту та збільшеній опіці польського скарбу) свій розвиток: хемічний промисл, електротехнічний, ґумовий і конфекційний. Коли вироби німецького хемічного промислу творили в 1924 р. 45 відсотків цілого польського імпорту, в 1927 р. впали до 29 відс. В електротехнічному промислі польська продукція творила в 1925 р. ок. 7 і пів міл. кґ., а близько 12 міл. кґ. в останньому році. Ґумовий польський промисл міг розвинутися виключно від того менту, коли перестали плисти до Польщі безконкуренційні німецькі вироби, теж саме польська конфекція, головно текстильні вироби, поискали покупця у Польщі тільки тоді, коли його примушено брати їх з недостачі кращих німецьких. Щож до польського експорту до Німеччини, то тут входили до 1925 року в гру: вугілля, худоба (головно нерогата) і дерево. Але ось, коли в 1924 р., при відкритому німецькому ринку, Польща вивезла 11.5 мільйонів тон вугля, то в 1927 р., при цілком зачинених нім. кордонах, вивезено з Польщі таки 11.6 міл. тон: Польща найшла собі рекомпенсату або у своїй внутрішній консумції, або в нових ринках збуту — головно в Скандинавії. Експорт нерогатої худоби зріс з 410 тис. штук у 1924 році (себто останньому перед митною війною з німцями) до 771.000 штук у 1927 р.; у тому ж часі експорт масла з Польщі зріс з 7.8 тисяч тон на 33.9 тисяч тон. Втрату німецького базару покрили базарі австрійський і чеський. А експорт півфабрикатів і фабрикатів польського деревного промислу зріс за останні три „воєнні" роки втроє: з 2.007.000 тон на 6.429.000 тон, щодо вартости — з 137 мільйонів на 348 міл. зол. франків. Зі свого боку Німеччина звузила імпорт з Польщі з 6.1 відс. цілого свого державного імпорту в 1924 р. до 4-ох відс. У 1927 р. виказуючи одночасно зріст загального свого експорту — не вважаючи на зачинені польські кордони

ми — просто головокружними цифрами.

Одначе при дальшому розгляді статистичних виказок польсько-німецького торговельного обороту за минулі роки виявляється такий найцікавіший момент, що промовляє у виключну користь Німеччини: отсе Німеччина творила в 1924 році 34.5 відс. у цілому польському імпорті, в 1926 році 23.6 відс., та вже у 1927 році 25.5 відс. Виходить, що Німеччина, не зважаючи на регляментаційну митну систему й неймовірно випрубувані митні ставки, все таки займає в польському імпорті надзвичайно поважне місце. Це видно ще яскравіше на цифрах вартости ввезеного німецького краму та вивезеного в той час до Німеччини краму польського: в 1924 році польський експорт до Німеччини дав Польщі 536,125.000 зол., німецький імпорт до Польщі дав Німеччині 506,269.000 зол., в 1927: польський експорт — 504,706.000 зол., нім. імпорт — 736,712.000. Одначе вже в одному місяці червні 1928 року вивезено з Польщі до Німеччини краму на 67,832.000 зол. і привезено відтіль на 78,585.000 зол. Отже видно, що: 1) вправді митна війна здусила торговельний оборот поміж двома державами, одначе цей оборот стихійно, всупереч усім штучним барерам, постійно росте, і 2) Польща грає в цілому торговельному житті Німеччини (як імпорті, так експорті) тільки дуже маленьку ролю, зате Німеччина в польському торговельному житті — величезну ролю, при чому сила німецької економічної експанзії така велика, що для успішного зупинення її треба би вжити хіба таких репресійних засобів, що воно грозило би цілому польському економічному життю поважною кризою, — не кажучи про огляди суто політичної натури.

Всі наведені моменти не заохочуть надто до чим-швидшого замирення. Польща каже собі: нинішній стан ставить в упривілейоване становище наш промисл, яке він втратить, коли прийдеться конкурувати внутрі краю з німецькими фабрикатами; експорт ми налагодили собі й поза Німеччиною, а з німецьким імпортом і при істнуючій війні ледве встигаємо боротися. Німеччина знову розумує: Польща взагалі є для нас маловартним торговельним контрагентом, її вуголь і свині можуть лише ускладнити нам нашу внутрішню конюнктуру, а щодо нашого експорту до Польщі — то він і без формального мира, без торговельної умови, находить собі шляхи до Польщі щораз успішніше. Одначе й польські економісти здають собі справу, що польський промисл чейже не може жити вічно в ненормальних умовах штучно витвореної конюнктури, бо чим дальше це тріває, тим поважнішими заломаннями грозить у будучому, та що найзавзятіша війна з німцями не усуне факту, що жити з ними — треба. Зновуж Німеччина є надто европейською державою, аби не розуміла, що перманентна торговельна війна з сусідом є для світа незрозумілим явищем і тому приносить удар — державному **престіжові**.

Про спроби замирення і зокрема останню невдалу спробу та про **політікум**, яке за цією економікою криється, скажемо дещо завтра.

І. Кедрин.

З судової салі.

Затвердження присуду в справі Сомчинського і тов.

Перед апеляційним судом у Люблині відбулася розправа над відкликом присуджених у „процесі 54-ох" в Луцьку, що відбулася ще в грудні 1927 р. Присуд з малими зміна ми затверджено; головному обвинуваченому Павлові Сомчинському (боронив його посол д-р Степан Біляк) апеляційний суд відчислив з кари 1 року перебутої вже слідчої вязниці. Решту обвинувачених боронили адвокати: д-р Марія Глушенко зі Львова і д-р Ландау з Перемишля.

Перед Зїздом „Рідної Школи".

В справі зміни статута в „Рідній Школі".

На зїздах „Р. Ш." і в пресі підноситься в одно думка про необхідність зміни статута „Р. Ш." в цьому напрямку, щоб, замість невідповідальної (фактично), вибраної що-року Головної Управи, яка після зорієнтування може ледви кілька місяців працювати й уже знов уступає, — до проводу Товариством покликати **платну й відповідальну дирекцію**, а Головну Управу залишити вибирану що-року і дати їй чинности репрезентаційні, ідеольогічні й контрольні.

Цього року не вставлено на денний порядок загального зїзду справи зміни статута, тільки Гол. Управа має прийти на загальний зїзд із внеском, щоб вибрати комісію, яка приготовилаб зміну статута в цьому напрямку, щоб Головну Управу вибирати на три роки з тим, що кожного року уступалаб одна третина членів з Г. У.

Таке вирішення справи без введення **відповідальної дирекції** не направить недомагання Головної Управи „Р. Ш." Чи люди працюватимуть у Головній Управі рік, чи три роки, оскільки вони виконуватимуть свої обовязки „між іншим", „а патріотизму", то **повторятимуться водно історії з липня і серпня цього року!** Установа, що має кілька міліонів золотих обороту річно, мусить мати управу платну й відповідальну, яка працювалаб постійно й оставалаб і ідеольогічно й матеріяльно під контролею Головної Управи, що складаласиб із найвизначніших громадян, які **за честь виконувалиб** свої верховні (не буденно-ділові) чинности в „Рідній Школі".

Перед сьогорічним зїздом „Рідної Школи" стоять два питання: 1) вибору комісії, яка випрацювалаб зміну статута; 2) вирішення напрямної до зміни статута.

Перша справа не зустріне противників. Требаб тільки комісії поставити речинець до підготовчої праці, щоб разом із Загальними Зборами „Просвіти" в грудні п. р. (день скорше або пізніше) скликати надзвичайний зїзд „Р. Ш." для ухвали зміни статута, аби найближчий осінній зїзд відбувся вже на основі нового статута.

Тяжча друга справа. Запетрифікування на три роки Головної Управи, яка працювалаб для „Рідної Школи" у хвилях вільних від іншої фахової праці її членів і від інших патріотичних обовязків (праці у „Просвіті", „Учит. Громаді", „Взаїмній Помочі", кооперації, банках, то-що), моглоб створити такий стан, що вибрана припадково напр. **нездарна** Головна Управа малаб за три роки досить часу зовсім загнати „Рідну Школу".

Призначення статутово постійної й відповідальної (бо платної) дирекції — поставилоб при кермі велитенської організації нашого приватного шкільництва модерний чинник, якого **життєвим завданням** булаб праця для „Рідної Школи" і який стояв би, як і дирекції всіх інших наших установ, під загальним проводом і контролею Головної Управи (тієї, так сказатиб, Надзірної Ради).

До чинностей Головної Управи належалоб репрезентувати Товариство назовні, визначувати напрямні для праці дирекції і найголовніше: контролювати працю дирекції.

Вся ділова праця в „Рідній Школі" — організаційна, оборони шкільництва, устрою й контролі приватного шкільництва, фінансова (касовости, підприємств і контролі фінансового діловодства й адміністрації кружків і шкіл) належалаб до дирекції під загальним проводом і контролею Головної Управи.

В склад дирекції повинно входити трьох директорів: 1) директор для справ організації „Р. Ш." й оборони шкільництва взагалі; 2) директор шкільних справ для вселюдного, середнього й фахового шкільництва „Р. Ш."; 3) директор рахунковости, адміністрації і підприємств.

„Рідна Школа" в руках енергійної дирекції з ініціятивою, почуттям відповідальности й витревалістю у праці може розвинутися у велитенську шкільну установу. Нездарного чи невідповідального члена дирекції може Головна Управа кожночасно заступити іншим, оставляючи усуненого директора на становищі підрядного урядовця або, коли він несумлінний, зовсім звільняючи зі служби.

Часи для нашого приватного шкільництва що-раз важчі. Найближчий зїзд повинен вирішити, чи „Рідна Школа" має істнувати і працювати, як досі, чи мусітиме пристосуватися до вимог життя й розгорнути крила до бистрого і певного лету в краще майбутнє.

Антін Крушельницький.

Громадяни! Памятайте, що скріпленням основ „Просвіти" скріплюємо належитий розвиток народнього життя. А зробимо це як члени „Просвіти".

Радянська Україна.

Музей життя і творчости Тараса Шевченка.

Дня 7. листопада відкривається в Києві музей життя і творчости Тараса Шевченка. Музей міститиметься в будинку, де колись жив Шевченко й матиме такі відділи: Дитинство Шевченкове. Перші художні впливи на Шевченка. Шевченко в Петербурзі. Шевченко на Україні. Кирило-Методіївське братство й заслання. Дослідження Шевченкової творчости і ще два відділи, де будуть зібрані твори поетів, мистців і композиторів, що присвячені Шевченкові, а також усі проекти увічнення Шевченкової памяти перед і після революції. Всі ці відділи будуть розташовані на першому поверсі Шевченкового будинку. На горі, на основі проекту професора Кричевського буде відновлена Шевченкова майстерня.

Музей Мистецтва У. А. Н.

Музей Мистецтва У. А. Н. набув низку нових колекцій, які мають велику культурно-історичну цінність. З ленінградського музейного фонду одержано до 300 зразків англійської і французької порцеляни, голяндського фаянсу 17. століття, ріжні бронзові речі італійських майстрів, то-що. Музеєві вдалося також придбати колекцію надзвичайно цінних зразків східнього мистецтва, зокрема китайського. Цінні колекції Музей Мистецтв одержав від інших музеїв порядком перерозподілу майна. В останніх місяцях значно зросло відвідування музею як цілими екскурсіями, так і окремими відвідувачами.

Науковий звязок із закордоном.

Всенародня Бібліотека України за 10 років свого істнування налагодила науковий звязок майже зі 100 бібліотеками всіх країн світу. Бібліотека обмінюється виданнями з бібліотеками Індії, Аргентини, Канади, Данії, Швеції, Норвегії, Бельгії, Англії, Франції і т. д. Цими днями ВБУ одержала з нюйорської публичної бібліотеки велику партію книгознавчої літератури.

Українські вчені в Туреччині.

Дня 18-го жовтня виїздить з Одеси до Туреччини делегація українських учених, яка має налагодити звязок із турецькими науковими установами й ознайомити турецьких учених із науковою роботою в галузі сходознавства, що її провадять на Україні.

Волинський Архів.

В останніх часах у Волинському Архіві, що кількістю і цінністю своїх матеріялів є один з найбільших на Україні, знайдено кілька десятків дуже цінних фондів. Між ними матеріяли „Совестного Суду", „Сирітського Суду", „Торговельного Словесного Суду" то-що.

Фонди для всеукраїнської музичної бібліотеки.

При Всенародній Бібліотеці України в Києві організується музичний відділ, що згодом має перетворитися в окрему бібліотеку. Для цього відділу збираються потрібні матеріяли. Головнаука дістала від свого уповноваженого Дабанівського, який спеціяльно виїхав до Москви і Ленінграду в справі придбання експонатів для української музичної бібліотеки, повідомлення, що ГІЗ РСФРР виділив для неї значну партію експонатів — старих видань нот. Головнаука клопочеться про виділення з музейних фондів нотно-рукописних матеріялів українських композиторів.

Україна в німецькій пресі.

Агенція „Азієн-Остеврона-Дінст" розіслала дня 23. п. м. у своїх бюлетинах дуже прихильну для української справи статейку п. н. „Самостійницькі змагання на Радянській Україні".

Журнал „Політіше Вохеншріфт" (Берлін) з дня 11. п. м. приніс надзвичайно гарну статтю Ріка Ярі'го п. н. „Молода Україна".

Зате в іншому берлінському політичному журналі, а саме у „Вільзе унд Вег" з дня 15. п. м., находимо статтю барона Фельксерзана п. н. „Українське питання", в якій її автор стоїть цілком на російській платформі, при чому силу фактів з українського життя геть перепутує.

Із німецьких газет, що виходять у Польщі, слід згадати „Позенер Таґблят" з дня 24. п. м., в якому Аксель Шмідт видрукував на вступі статтю, оперту на правильних інформаціях і влучних поміченнях, п. н. „Українська опозиція в комунізмі".

З сокільського руху.

Сокільські свята в память поляглих.

Дня 7. жовтня ц. р. було на черзі сокільське свято в Раві Руській. Відбулося це свято при участи сімох сокільських і двох лугових товариств; разом було понад 3.000 людей. У програмі була рано Служба Божа і панахида за поляглих, а пополудні руханкові вправи сокільських товариств. Особливо гарно виконували вправи Сокілки з Рави, а бадьоро виглядали Соколи з Белза, всі в повних сокільських однострoях. Оплески, якими приймили видці вправляючих Соколів, будуть їм заохотою до дальшої праці.

В томуж дні (7. X. ц. р.) т-во „Сокіл" на **Клепарові** у Львові влаштувало також своє свято. Вже з перших точок програми було видно гарну підготовку й виведення. Знаменито вишколені руханки визначалися своєю будовою; пізнати було також, що перейшли добру руханкову школу. В програмі було: в год. 3-ій пополудні на місцевому кладбищі панахида за поляглих. Вечером в салі „Народнього Дому" відбувся руханковий попис. Виступили всі відділи цьогож товариства до перегляду, по якім на сцену вийшов рій сокільського доросту, що сміло виконав чотири вправи вільноруч при пісні, а відтак бачили ми гарно дібрані сімкові вежі. Оплескувані, співаючи сокільський марш, зійшли рівним кроком зі сцени. Не сумніваємося, що по такім гарнім виступі цей відділ значно збільшиться. Бо справді гарно виглядав цей виступ дітвори! До вправ вільноруч виступив рій членів у повних і однакових руханкових одягах та взірцево виконав 5 вільноручних вправ. Відтак на високих драбинах будувало 22 членів гарно уложені вежі. Мусіли вийти перед сцену на салю, і хоч вона висока, досягали майже до стелі. Це була найбільш ефектовна точка програми. По перерві боролися три пари атлетів, показуючи нелку техніку хопів, таку потрібну в класичних змаганнях і знамениту орієнтацію. Закінчили цей попис національні танки „Запорожець" і „Аркан", що були виконані взірцево і зробили велике враження на захоплених видців. Після того розпочалися сокільські вечерниці. У виступі не брали участи члениці, тому, що не підготовилися. В тому напрямі товариство мусить ще працювати. Численні видці, що горячо оплескували працю Соколів, повинні вступити в члени цього товариства і допомогти йому здобути руханкові прилади, що далоб можність товариству ще краще розвиватися. Провідники товариства і виконавці вправ можуть бути справді вдоволені з цього свойого виступу.

По широкому світі.

Соціялісти та комуністи Берліна демонстрували спокійною маніфестацією з нагоди 50-ліття відомого закону Бісмарка, зверненого проти соціялістів.

Грецький кабінет рішив дозволити Англії, щоби утворила на грецькій території кілька майданів для влекшення воздушних перелетів між Англією і Індією.

Кандидат на президента Сполучених Держав Сміт узяв несподівано верх у виборчій агітації над Гувером, бо за ним заявився сенатор Норріс, що має за собою 5 міл. виборців.

Румунський парлямент рішив видати судові двох послів, обвинувачених у нафтових нечтійствах.

Ріжні вісти.

СОЙМ І СЕНАТ СКЛИКАНИЙ НА 31. ЖОВТНЯ.

Маршалок сойму і сенату одержали декрети президента річипосполитої, якими скликує сойм і сенат на звичайну сесію за 31. жовтня.

На денному порядку засідання сойму перше читання бюджету. Мін. скарбу Чехович виголосить експозе про господарське і фінансове положення Польщі. Можливо, що і прем. Бартель говоритиме того дня про політ. справи. До соймової канцеляр.і вплинув бюдж. прелімінар на 1929-30 р.

НОВИЙ БІЛЬШ. ЛЕҐ. РАДНИК У ВАРШАВІ.

На місце Улянова, леґаційного радника в більшовицькім посольстві у Варшаві іменований Тад. Бросковнч, дотеперішній делегат білоруського уряду в Москві.

НІМ. ОФІЦЕРИ РЕОРҐАНІЗУЮТЬ КИТ. АРМІЮ.

В звязи з покликанням Бавера на офіціяльне становище організатора китайської армії, „Таймс" подають, що місія ця є не лише військової натури, але й торкається теж організації військового промислу при помочі нім. синдикатів, заінтересованих у справі упромисловлення Китаю. 300 нім. офіцерів із Бавером прибудять небаром у Китай.

СВЯТО ФАШИЗМУ.

Дня 28. жовтня почалися в Римі свята з нагоди обняття влади фашистами. Мусоліні спалив на жертівнику батьківщини символічну облігацію, що висловлювала зібрання народом добровільних складок в облігаціях держ. позички на суму 140 міл. лір. Ці облігації справді спалили пів години опісля в міській газівні. Так зменшився державний довг. Напливають дальші вкладки, а в цій акції беруть участь усі сусп. верстви. Гадають, що зібрана сума подвоїться. Мусоліні підчас того сима. спалення був із цілим урядом. Опісля відслонили памятник убитого посла Касоліні. Дня 29. жовтня відбуваються свята далі.

Відручне письмо Мусоліні.

Мусоліні з нагоди 6-х роковин походу фашистів на Рим звернувся до фашистів із відручним письмом, у якім м. і. сказано: Шестий рік фаш. революції замкнений великими ділами, що століттями будуть доказом віри фашистів у їх сили і працю. Для увіковічнення великого діла, яке почалось в жовтні 1922 відбудеться інавгурація 2.800 інституцій вел. сусп. значіння. Так увіковічнене буде визволення іт. народу і повстання нового устрою в Італії. Передовсім треба пригадати монетарну реформу, закон про вел. раду і поправу добробуту. На них трьох вишах основується устрій, що здобуває щораз більше значіння при кінці 6-го року його істнування. Монетарна реформа закінчила боротьбу в обороні ліра, який має підклад у золоті, тож не боїться ніяких штучок і несподіванок. Закон про вел. раду гарантує цілість фаш. держави. Загальне піднесення добробуту забезпечить землю і хліб міліонам селян. Горді з того, що доказали, йдуть фашисти вперед, розпочинаючи 7-ий рік фаш. устрою й Італії, яку хочуть бачити сильною. Піднесімо прапори і кріси одним окликом від якого дріжатимуть ріжні наші вороги, що ґрупуються під ріжними барвами і належать до ріжних партій.

КОНФЛІКТ МІЖ ЗАГРЕБОМ І БІЛГОРОДОМ.

Поширений нач. комітет дем. югославянської партії зібрався під проводом Давідовича. Мін. Марінкович звсував закорд. положення та зазначив, що спосіб ведення боротьби опозиції не може скріпити становища країни за кордоном. Мін. заявив, що з огляду на союз і договори приязни, які держава позаключувала, не може бути мови про відокремлення. Теперішне закорд. положення країни позволяє спокійно приступити до остаточної розвязки внутр. справ. Згадуючи про умовини, на яких могло би прийти до сербо-хорватського порозуміння, Марінкович зазначив, що мусять прийти до узгіднення умовин життя і розвитку сербів, хорватів і словінців.

СРСР ЗАПЛАТИТЬ ДОВГ АМЕРИЦІ?

„Ню Йорк Геральд" приносить чутку, нібито більшовицький уряд заявив що готов заплатити Америці російські довги та почав уже переговори в тій справі з вашінґтонським урядом. Торкається це довгу, затягненого урядом Керенського в сумі 225 міл. дол., рос. довгу в облігаціях і з титулу віркодувань за сконфіскован е майно ам. горожан разом 400 міл. дол.

ПРОБНІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ.

В Ню Йорку оголосили вислід пробних вибор в на президента Зл. Держав. Найбільше голосів дістав респ. кандидат на президента Гувер. За ним голосувало 45 стейтів. Заг. віддали 2,700.000 голосів, з того на дем. кандидата Смита впало 971 тис., соц. кандидата 16.000, а на комуністичного 7.000. Решта голосів впала на Гувера.

СКАРГА ПРОТИ ВДОВИ ПО РАДІЧЕВІ.

Проти вдови по пос. Ст. Радічеві внесла прокураторія три скарги до карного суду за образу югославянських міністрів у письмі, яке Радічева вислала до Союзу Народів.

ЗНОВУ ЗАЛІЗНИЧА КААТАСТРОФА В РОМУНІЇ.

Біля стації Бакеу вискочив із шин особовий поїзд Чернівці-Букарешт. Згинув один подорожний.

В залізн. катастрофі біля Слатини згинуло 34 людей, а 50 було ранених. Підчас метушні після катастрофи злодії ограблювали вбитих і ранених.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·50—8·88·00, канадійський долар 8·81·50—8·82·0, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·50 1·25·00, румунська лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·71·80, фунт штерлінґів 43·40·00 43·60·00, радянський червінець 26·00 27·00.

Золото: 20 корон 36·60·00—36·80·00, 20 франків 34·40·00—34·70·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·75·00, 10 російських рублів 46·80·00—47·20·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·77·00—1·80·00, російський рубель 3·00·00—3·10·00, копійки за рубель 1·50·00 1·55·00

Збіжа.

Пшениця двірська 46·00—47·00, пшениця селянська 43·25—44·25, жито галицьке 34·25—35·35, ячмінь галицький броварняний 35·50—36·50, ячмінь на живо 31·00—32·00, ячмінь пастівний 35·50—36·25, овес галицький 31·00—32·00, кукурудза румунська 44·00—44·50, бараболя промислова 6·25—6·75, фасоля біла 90·00—115·00, фасоля колірова 60·00—65·00, фасоля краса 80·00—90·00, горох пів-Вікторія 57·50—67·50, горох пільний 45·00—47·00, бобик 30·00—35·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 34·25—38·25, сіно солодке пресоване пресоване 18·00—10·00, солома пресована 5·00—5·25, гречка 35·00—36·00, льон 70·00—70·00, лубінь синій 21·50—22·50, ріпак озимий 70·00—72·00, мука пшенична 50 прц. 80·00—81·00, мука житна 70 прц. 67·00—51·00—51·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 23·00—24·50, отруби пшеничні 23·50—24·00, крупи гречані 70·75—72·75, пшоно 24·75—25·25, крупи ячмінні 49·25—51·75, пенцак 49·00—51·00, просо красне 40·00—41·00, макухи льняні 49·00—50·00, мак сиконюшина красна 220·00—250·00, мак синій 100·00—110·00, ній 125·00—135·00, Мішки ютові виробу Страхом Варта 1·68—1·72, мішки ужиткові добрі 1·38—1·42.

НОВИНКИ

— **З фабрики сензацій.** „Ґазета Поранна", ласа на сензації, помістила вчора статтю „Український учений-щез таємно". Стаття Діло йде про Сергія Єфремова. Стаття починається надписом „Київ, у жовтні". „Ґазета Поранна" має щодня дописи з усіх кінців світа, остаками надписами з усіх кінців світа, редакції живиться з віденського „Нає Вінер Журнал-ю". Цим разом джерелом сензації є наша статейка з дня 24-го ц. м., подана на відповідальність нашого принагідного інформатора. „Ґазета Поранна" доповнила її таким сосом: Єфремовому загрозили гострими репресіями, тому він утік нелегально, і є вже нині імовірно в Чехословаччині. А щоби все це було зовсім імовірне є там таке пояснення: „учений, відомий також на львівськім бруку", коли „на львівськім бруку" є відома лише брукова „Ґазета Поранна". Очевидно, брукова „Ґаз. Поранна" поспішилася підправити своїм сосом дані з нашої статейки. Бо виявляється, що вістка, подана нашим принагідним інформатором минається з дійсністю. Саме сьогодні один з наших учених одержав листа з Києва, писаного 23. ц. м., в якому є згадка, що акад. С. Єфремов брав участь 18. ц. м. на засіданні першого відділу Української Академії Наук, а тим самим нікуди не виїздив.

— **6-тий Звичайний Зїзд Центрального Союзу Українського Студентства (Цесус-а) у Празі.** В днях 29., 30. і 31. жовтня ц. р. відбуватиметься у Празі 6-ий Звичайний Річний Зїзд Центрального Союзу Українського Студентства (Цесус-а). Зїзд буде мати в противенстві до минулих зїздів Цесус-а більше діловий характер. На порядку дня стоять м. і. такі справи: проблема українських високих шкіл на еміґрації та в краю, міжнародня діяльність українського студентства, справа осідку (майбутнього) української студентської централі, то-що. Делеґатів своїх на зїзд зголосили вже ріжні українські студентські організації з еміґрації та з краю. Ближчі відомости про зїзд подає празький „Студентський Вістник", офіціяльний орган Цесус-а.

— **Заразливі недуги в підльвівських повітах.** Міський Виділ Здоровля повідомляє про заразливі недуги в таких підльвівських повітах: Львів, Рудки, Городок. В першому з них ствердили красуху в таких місцевостях: Замарстинів, Вербіж, Лашки Муровані, Ременів і Пикуловичі. Ця сама недуга кинулася й на Нове Село, Сусулів і Хлопи в рудецькому повіті. В городецькому повіті ствердили красуху в Городку та одну у Вовчухах. Міський Виділ Здоровля перестерігає перед набуванням продуктів зі згаданих місцевостей. Молоко з вище наведених сіл треба переварювати.

— **Злодійська хроніка.** Дотепну крадіж перевів злодій Матушек при помочі Юлії Дзюрків. Служниця Трояновська обікрала свого пана на 5000 зол. і 90 дол. і сховала ці гроші в якоїсь сторожихи на Бернардинській площі. Поліція шукаючи за грішми у Трояновської не могла найти в неї нічого. Але Юлія Дзюрків, ще й її чоловік Андрій, були чомусь спільниками Трояновської. Їм стало жаль, що дістали за малу пайку з крадіжі. Тому дібрали собі до спілки фахівця злодія Матушка, який зголосився в сторожихи, що переховувала вкрадений скарб і назвавши себе поліційним агентом казав собі видати гроші. А що легко здобутий гріш легко пропадає, Матушек прибрав за нього свою любку і вся заплутана трансакція дійшла до відома поліції. — 2 місяці вязниці дістав сміливий або нязвний вломник Новаковський, який хотів ограбити поліційного агента. 5 місяців дістав 19-літній Гринько Долишни зі Знесіння за крадіж з вломом.

— **Чехословацьке свято у Львові.** Дня 27. жовтня в салі Технольогічного Інституту відбулося свято з нагоди 10-ліття незалежности Чехословаччини. На запрошення консуля Ірасека прийшли представники державних, автономних, інституцій суспільних і культурних та літер.-мистецьких кол. Консуль Ірасек у рефераті звсував історію відродження чсл. держави. „Чудом було, — сказав він, що після стільки століть неволі чеський нарід устояся і віджив. Цього чуда доказала чеська мова, що усунена завойовниками з урядових шкіл і публ. життя, вдержалася у народній пісні". В рецепційних салях чехословацького консуляту приймав консуль Ірасек львівську чсл. кольонію та приятелів і прихильників чсл. держави та членкиї „Хору вчительок", що хвилево є у Львові. Консуль привитав присутніх і відчитав телеграми нац. ради з Праги. Вечером відбулося у Вел. Театрі святочне представлення, яке заінґурувала коротка продукція згаданого хору, а опісля відбулося представлення Дворжакової казки „Русалка".

— **Селянин упав жертвою львівських обманців.** До Львова приїхав селянин із Бобрівки, (пов. Ярослав) Іван Кубай з справі виїзду до Америки. На вул. Городецькій затримали голову Кубаєві два потовані злодії, забрали в нього 1.670 зол., йому дали коверту з газетами папером а самі втекли. Кубай зголосився на поліції і тут в альбуму пізнав одного злодія Бедназа. Бедназа вже арештували, а другого обманця шукають.

— **Стрілянина в огороді св. Юра.** На вул. Петра Скарги поліцай побачив в ночі 27. жовтня, що ворота до городу св. Юра отворені. Поліцай ввійшов до городу і тут побачив двох утікаючих злодіїв. Біля паркану лежали крадені річи. Поліцай пустився за злодіями, які відстрілювалися. Поліцай стріляв також, але не вцілив. Знайдені річи походили з крадіжі у кравця Марка Бойка при вул. Городецькій 24.

— **Катастрофа львівського військ. літака.** Зі Львова вилетів до Дембліна літак 6 п. п. із капралем пільотом Бражертом і офіц. Войнировичем. По дорозі літак упав біля Щебжешина. Капраль згинув на місці, раненого офіцера перевезли до шпиталю, літак знищений зовсім.

— **Керовник почти — дефравдант.** В Лопушнім (біля Кельц) керовник почти Палка украв 14 тисяч зол. За ці гроші купив собі на спілку з якимсь Віслиом автобус, що курсував між Лопушним і Кельцями. Палку арештували і йогож автобусом відвезли до вязниці в Кельцах.

— **Арештували редактора часопису „Справєдлівосьць".** Дня 27. жовтня ц. р. арештувала львівська поліція і спровадила до Бриґідок редактора часопису „Справедлівосць" Каз. Кіліновського. Арештували Кіліновського на жадання слід. судді наслідком донесення промисловця Ол. Левицького (знаного власника великої крамниці порцеляни). В однім із чисел „Справедлів-ости" появилася „ревеляція" про пацилівську посілість, де Левицький хотів нібито створити літнище. Стаття, що нападала на Левицького, заповідала дальшу серію статтей. Левицький зізнав, що „Справедлівосць" зґодилася не друкувати дальших „ревеляцій". Все таки до Левицького прийшов заступник Кіліновського і заповів, що коли Левицький не дасть 4.000 зол., зявиться дальша серія статтей. Левицький не хотів заплатити, а зробив донесення на поліцію, наслідком якого арештували Кіліновського.

— **Наші народні танці в Льондоні.** У днях 19.—25. вересня англ. етнографічне Т-во в Льондоні мало ювилейний зїзд, на якому між численними делеґатами з ріжних країн Европи та Америки виступав також з викладом куратор моравського етнограф. музею в Брні д-р Франтішек Поспішіль. Він мав виклад про народні танці зі зброєю та палицями ріжних народів, головно славянських і переводив паралелі між ними, основуючись на власних дослідах і обширній літературі. Виклад ілюстрували фільма. На ній бачили глядачі „Запорожця" в ріжних позах і козачка у виконанні українських студентів у Брні, учнів В. Авраменка: Т. Шептуна, І. Гордіюка, В. Зеленого та А. Садовничого. Д-р Поспішіль був одиноким славянським ученим на цьому конґресі і виступає не вперше в Льондоні як доклaдчик у своїй спеціяльности. Він великий приятель нашого народу і йому належиться подяка за популяризацію вісток про нас між чужинцями. Зате не можемо промовчати свого здивування, що в інформаційній програмі свого викладу призначеній для учасників конґресу в Льондоні, при поясненнях танців „Україна" він уважає чомусь вказаним додавати ще поруч і термін „Росія". З цього виходить плутанина.

— **Ріжні вістки.** У льондонській медичній лябораторії віднайшли нову вакцину проти інфлюенци, красухи і інших недуг. — Помер бувш. премієр Австралії М. А. Фішер. — У грудні організують у Ню Йорку радянську виставку-ярмарок. — У Веймарі збирається зїзд товариств копаного мяча; Німеччина має 6.800 клюбів і [illegible] футболістів. — Бельгійський міліонер-банкир Левенштайн не згинув з руки злочинця, а впав з літака сам. Так ствердили знавці у слідстві. — У Токіо арештували за шпіонажу двох англійських старшинмориків. — У Гамбурґу страйкують моряки. — Сини покійного америк. президента Рузвельта, вибираються до Азії з експедицією, щоби найти вові народи [illegible]. — Утік директор одного з [illegible] бурських банків, укравши 1.600.000 — У Букарешті помер визначний композитор і муз. критик Котя Двара. — Міністер [illegible] став Райхсвери [illegible] в фабриці у Кельн [illegible].

— **Найшов посаду.** Паризький „Матен" приносить вістку, що шурин [illegible] II Олександер Зубков [illegible] контракт з мандрівним цирком, який приїжджає до Парижа. Після розводу, яку [illegible] Зубков своїм [illegible] і [illegible] має він сам сумнів [illegible].

— **Шлюбний рекорд.** У „Красній Газеті" читаємо: Цими днями у бюрі реєстрації подруж Виборгського району явився громадянин Полагін з Кружевного переулка 11 з фабричною робітницею, щоби вписати своє подружжа. Точно 40 хвилин пізніше, подружа пара вернулась, домагаючись розводу. Причина: вони не добалакались у трамваю, в якій хаті мають мешкати. Жінка домагалась, щоби він перепровадився до неї, а муж, що його хата ліпша. Уряд не признав цих мотивів і казав їх потягнути до відповідальности.

— **Спортсмени і політика.** Боротьба за американського президента загострюється з кожним днем. Недавно Гувер забезпечив собі страшенне популярного Ліндберга, який стає його виборчим агентом. Ліндберг є прихильником „сухого" (протиалькогольного) режиму. На це відповів другий кандидат Сміт тим, що зєднав собі другу спортову славу боксера Таннея. Чемпіон світа із своєї пошлюбної подорожі по Европі відтелеграфував, що є за „мокрим" режімом. І додав до цього такі рефлексії в пресі: „Гадаю, що я не менше популярний від Ліндберга. Жаль лише, що боксом захоплюється здебільша молодь, що ще не має права голосу. Інакше перемога Сміта була би забезпечена".

— **Конгрес стрижіїв у Відні.** Між 20-им і 28-им цього місяця відбувся у Відні святочний тиждень фризієрських організацій з Німеччини та Австрії. Зїзд був получений з конгресом фризієрських „майстрів" і публичним пописом. У конкурсі взяло участь трийцять найліпших мистців ножиць і зачіски. Завдання конкурсу полягало на тому, щоби виконати найкращу зачіску „до лиця". Переможцем у тому конкурсі, що відбувся в т. зв. Софійській салі, вийшов німець Мерінг із Дортмунду (500 шилінгів і зол. медаля). Другу нагороду та зол. медалю взяв також німець. Щойно 3-ту нагороду добули фризієрські представники Відня. Вечером відбувся в тій самій салі т. зв. історичний фігаро, себто ревія історичних зачісок.

— **Винаходи на часі.** Від довшого часу істнує в Англії своєрідна організація, якої завданням є піти на руку ученим-винахідникам. В тій ціли видає вона вряди-годи список усіх предметів та удосконалень, які повинні бути винайдені. Цього року появилася накладом цієї організації пята книга „невинайдених винаходів" під вимовним заголовком: „Чого ще треба?" Між винаходами, яких потребу найбільше відчувається, находимо такі: бритва, якої ніколи не треба гострити; мотоцикльетка з електричним мотором; приладдя для газдинь до випробовування температури заліза; фотографічний негатив, невражливий на денне світло; почтова скринка, яка важила би та франкувала автоматично листи; середник на забезпечення домів від дрожання, спричинюваного вуличним рухом; затовий прилад, який забезпечував би прохожих від „хрещення болотом" (у нас здався би такий винахід конечно); папір, що не горів би; молоток, що був би автоматично забезпечений у цвяхи; переміна голосу в енергію, прилад до розпилювання мряки; перо до наповнювання, яке писало би трьома чорнилами.

Дописи.

КОПИЧИНЦІ. (Повітова конференція УНДО. — Зареквірування салі „Нар Дому"). Повітовий Народній Комітет на копичинецький політичний повіт скликав до Копичинець на пятницю 19. жовтня ц. р. повітову конференцію громадських організаторів і мужів довіря УНДО для обговорення біжучих політичних і організаційних справ. В нараді, не зважаючи на дуже пильні польові роботи, взяло участь кількох світських інтелігентів, пятьох священиків з повіту і кільадесять селян. Конференцію отворив іменем Пов. Нар. Комітету п. Мартюк, директор Пов. Союзу Кооператив у Копичинцях, виправдуючи неприсутність голови Комітету о. Малиновського, що задля недуги на конференцію не міг прибути і витаючи прибувшого на конференцію як делегата Центрального Комітету УНДО посла д-ра Степана Барана з Тернополя. Провід нарад обняв посол Завалкут і директор Мартюк. Політичний реферат про наше теперішне положення міжнародне і в Польщі виголосив посол д-р Баран, кладучи у своїх кінцевих виводах натиск на обєднання всіх українських національних сил для творчої органічної роботи у всіх ділянках нашого життя і до відпору цілкового наступу на нас нашого національного противника. Тсе обєднання під цю пору можливе одиноко під прапором партії УНДО, що не вирішить, не розкладує, а навпаки — обєднює наші сили, маючи на оці інтереси нашого народу як цілости. І тому працю Українського Національно-Демократичного Обєднання і його зовнішньої еманації на парляментарному терені Української Парляментарної Репрезентації треба підтримати і боротися проти кириників і кириних партій, що стараються розвалити наш внутрішній фронт. Політичний реферат посла д-ра Барана доповнив своїми поміченнями посол Завалкут, почім переведено дискусію, в якій забирав голос ряд учасників. Для цілей чисто організаційних рішено скликати ще одну конференцію в Копичинцях. Накінець дир. Мартюк порушив справу святкування 1. листопада. Вирішено завізвати письменно всі громади в повіті до належного відсвяткування цих наших історичних роковин. Громадський уряд в Копичинцях (урядує там як заступник начальника громади українець з роду і вибраний українськими голосами Степан Сафіян, що одержавши посаду з наших рук, держиться від нас осторонь) зареквірував велику салю „Нар. Дому" на поміщення війська з КОП-у. Є це реквізиція протизаконна і проти неї внесено ресурс. Ціль реквізиції припинити наше національне життя в повіті, бо є це одинока саля на збори і сходини, а в додатку приміщення війська в будинку, де міститься 7-класова нар. мішана школа У. П. Т., відібється відемно на цій школі й унеможливить її працю. А і про це комусь розходиться.

Театри.

Великий Міський Театр:
Понеділок 29-го, г. 7·30 веч. „Травіята", опера, виступ П. Райчева і А. Шлемінської.

Кіна.

„Аполльо": „Блакитні ночі".
„Лев": „Цирк Рояль".
„Оаза": „Її батько".
„Палас": „Тайна цитаделі".
„Фатаморґана" „Дівчур".

З театру.

Театр ім. І. Тобилевича в Станиславові: „Ой, не ходи, Грицю.

Після великого успіху „Чару вальса" „невмірущий Гриць". Сумніви, чи варто вертатись до цієї песи, стільки раз баченої, виправдала премієра. Вистава почалась точно. Управа театру і в цьому напрямку хоче зірвати з недбайливістю традиції. Постановка песи дбайлива, навіть художня. Нові декорації, чудові народні строї, прегарна орхестра під орудою п. Шрама. Премієру збогатила своєю присутністю на сцені артистка київського театру ім. Франка п. Борисоглібська, що навіть у дрібній ролі (ворожка) вміла захопити слухачів. На виставах 20-го і 21-го її ролю грала вдатно п. Камінська.

Перше місце здобула собі артистка Ленська в ролі Марусі; її голос і гра прегарні. Про її успіх були найкращим доказом китиці квітів. До її гри достроювався своєю симпатичною появою п. Опар, що виробляється на артиста. У ролі Хоми відомий місцевим театроманам п. Сіятовський-Мінченко створив живу, проймаючу креацію. Галина п. Сміринської була природна та щира. Рясні оплески дістав у IV-ій дії п. Хичій за свого Дмитра. Ролю Дарини передала зі зрозумінням п. Кемпова, а Степаніди п. Никифорукова. Як Потап дебютував неосвоєний ще зі сценою п. Перкач.

Хори всіх вдоволили. Малі диссонанси щезнуть. Режісер Мінченко-Сіятовський дістав признання за свою працю. На одній з вистав були варшавські артисти Марія Маліцька та Венгерко, що саме тоді приїхали зі своїми виступами до Станиславова і висловились з повним признанням про гру акторів і всю постановку. Лишається одно побажання до управи театру: робити коротші перерви і швидше кінчити вистави. А до нашого громадянства: піддержати поважне зусилля директора театру п. Вісневського. С. Б.

Великий Міський Театр: „Дякую за службу", комедія в 3. діях Волод. Пежинського.

Пежинський, відомий автор комедії „Легкосерда сестра" і „Ашантка", популярний повістар і злобний публіцист, має легке перо, заправлене жовчю. При цьому він не лякається лірики, від якої у кожній хвилині може заховатися за щит іронії. Сюжет „Дякую за службу" новий, свіжий, майже актуальний: як 40-літня жінка, після 23-літньої подружньої „служби" має її досить і видає мужа — славного професора, що не має весь жіночий рід за устілку до чобота, і дорослих дітей, що не потрібують її опіки. Дієві особи — живі, діяльог іскриться гумором. Є там з півсотні прездобних афоризмів про любов, подружа та жіноцтво, що проходить морозом по шкірі чутливих, не зневірених в ідеали кохання.

Всі три дії слухаємо з цікавістю, навіть з напруженням, не відгадуючи розвязки. Тип молодої „модерної" дівчини міг би викликати оплески, якби глядачі не соромились оплескувати живого зразка приємного „згіршення". Зате песа має аж два, майже ідеальні типи. З ними автор має одинокий клопіт. Якби він мав спільника француза, цей не дозволив би йому ніколи обірвати добре збудовану, цікаву песу таким схематичним закінченням, а радив би найти конче сильніший сценічний акорд.

Артисти почували себе добре в своїх ролях. Пані Бжмановська мала ролю дуже невдячну і від неї віяло холодом, що не розбуджував симпатії. Зате всю симпатію мала метка, весела п-на Ярковська. Панове грали краще, ніж бездоганно.

М. Р.

Зі спортового життя.

Змагання атлетів у цирку Корнацького.

В пятницю виступило до змагань знову пять пар. Брила (Шлеськ) і Прогаска (Чехословаччина) змагалися 25 хвилин без результату, також Пінецький (Познань) з Келером (Берлін). Дальші три пари боролися аж до результату: жидівський геркулес Пошов кинув у 34. мін. американця Самсона парадою з подвійного нельсона; віденець Штайнбах поклав у 40. мін. мистця Польщі Штекера (перша програна Штекера.); Фериста-нов (Болгарія) поборов у 20. мін. українця Аксіонова після прегарної, повної емоції боротьби, що велася в незвичайно живому темпі і викликала споро оплесків захопленої авдиторії.

Слід зазначити, що Штекер не признав своєї поражки і відкликався проти рішення судді до Союзу Атлетів. Чи це що поможе, треба сумніватися.

Атлети Льонціі і Преллер, програвши 6 змагань, виелімінowані від дальшої участи в турнірі слідом за атл. Губером, якому „доїхав кінця" саме Аксіонов. Зате звився новий атлет-великан, Гергард Карш із Гарцу.

Нові книжки й журнали.

„Наша Земля", суспільно-політичний і літературний журнал. Ужгород, з дня 15. X. 1928, ч. 9. Рік вид. II. Зміст: Свято Товариства „Просвіта". — Небезпека війни. — Пять українських сіл, що тягнуться за рядом 28 клм. без жадної школи. — Чехізатори (замісць малого фейлєтону). — „Наш нальний хор" розпадається. — Від редакції. — Ювилей в Боронаві (сконфісковано). — *Література*: Гренджа-Донський: Кровава казка. Гренджа-Донський: Делегація під ворожими штиками. — Гренджа-Донський: Хто ти, то ти? К. Чуга: Досвіття. — К. Чуга: Бескид. — *З Великої України*: — М. Воз: Сто років „Асканії Нової". — Дещо про роботу Державного Видавництва України. (Із бюлетенів Д. В. У.). — Клим: Західня Україна. — Культурна і літературна хроніка. — Всячина. — Етнографічні матеріяли.

„Господарсько - Кооперативний Часопис", орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив, тижневик. Львів, дня 24. жовтня 1928. Рік вид. VIII. Ч. 43.

„Молоде Життя", часопис Українського Пласту. Львів, 15-го жовтня 1928. ч. 9. (57). Рік вид. VIII.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Позір, Сільщина! Дня 31. жовтня ц. р. відбудуться установчі збори Кружка „Рідної Школи" в Сколім в салі магістрату в годині 2. пополудні, а в год. 4. того самого дня відбудуться збори Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.